7.2.2022

Eduskunnan talousvaliokunta

Viite: U 71/2021 vp/ asiantuntijapyyntö

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotusluonnoksesta valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (651/2014) muuttamisesta.

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajavirastolta (KKV) lausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotusluonnoksesta valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen muuttamisesta. Ehdotetulla muutoksella mukautettaisiin yleistä ryhmäpoikkeusasetusta kohdennetusti siten, että se täydentää samanaikaisesti tarkistettavina olevia valtiontukisuuntaviivoja.

Valtioneuvoston kirjelmän mukaan ehdotus yksinkertaistaisi ja tehostaisi valtiontukien valvontaa EU:ssa laajentamalla ilmoitusvelvollisuudesta poikkeuksen saaneiden tukitoimenpiteiden joukkoa kohdennetusti. Valtioneuvosto toteaa pitävänsä tärkeänä, että ryhmäpoikkeusasetuksen laajentaminen ja asetuksen yleisten soveltamiskriteerien keventäminen eivät aiheuta merkittäviä kilpailua vääristäviä vaikutuksia ja tukikilpailua sisämarkkinoilla.

KKV toteaa, että asetuksen soveltamisalaan kuuluvat tukitoimenpiteet eivät ole ennakkoilmoitusmenettelyn ja komission ennakkoarvioinnin piirissä. Valtioneuvoston kirjelmässä todetaan, että asetuksen soveltamisalaan kuuluvia yritystukia voidaan myöntää entistä kevyempiin tukikriteereihin perustuen sekä hallinnollisesti helposti. Valtioneuvoston kirjelmän mukaan komissio ei ole tehnyt erillistä vaikutusarviota ehdotettujen muutoksien vaikutuksista.

KKV toteaa, että asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tukien kilpailua vääristävien vaikutuksien tulisi olla mahdollisimman vähäisiä. Valtioneuvoston kirjelmässä on arvioitu joidenkin alueellisiin tukiin ehdotettujen muutoksien lisäävän riskiä kilpailun vääristymiin ja vaarantavan tasapuoliset toimintaedellytykset sisämarkkinoilla. KKV katsoo, että erityisesti tällaisten muutoksien osalta tulisi tehdä huolellinen arvio siitä, missä määrin ehdotetut muutokset voivat mahdollisesti lisätä riskejä kilpailun vääristymiseen. Yleisesti KKV toteaa, että tukien, joihin liittyy selviä riskejä kilpailun vääristymisestä tulisi säilyä ennakkoilmoitusmenettelyn piirissä, jotta komissio voi tapauskohtaisesti arvioida tuen soveltumisen sisämarkkinoille.

Ehdotetuilla muutoksilla voi olla vaikutuksia erityisesti kansallisesti. KKV valvoo kansallisen kilpailuneutraliteettisääntelyn noudattamista, mutta ei voi puuttua sellaisiin tukiin, jotka on unionin oikeuden mukaisesti ilmoitettu ja hyväksytty. Ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalan laajentaminen ja kevennykset ilmoitusmenettelyyn voivat siten vaikuttaa KKV:n mahdollisuuksiin puuttua niihin tilanteisiin, joissa tuki vääristää kilpailua kansallisesti, mutta kuuluu ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan.

Valtioneuvoston kirjelmän mukaan ehdotuksen keskeisin yleinen muutos koskee ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla myönnettyjen tukien ns.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Postiosoite PL 5, 00531 Helsinki • **Puhelin** 029 505 3000 (pvm/mpm)
Y-tunnus 2502067-3 • **Sähköposti** kirjaamo@kkv.fi • **kkv.fi**

ALLEKIRJOITETTU KONEELLISESTI
ASIANHALLINTAJÄRJESTELMÄSSÄ

avoimuusvelvoitteen kynnysrajan laskemista (kynnysrajan ylittävistä yksittäisistä tukitoimenpiteistä on julkaistava internetissä tarkempia tietoja). Komissio ehdottaa yleistä 500 000 euron kynnysrajaa laskettavaksi 100 000 euroon. Valtioneuvoston kirjelmän mukaan ehdotus laajentaa läpinäkyvyyttä muiden jäsenmaiden tukien osalta ja näin ollen lisäisi valtiontukiin liittyvää kontrollia ja vaikuttaisi myönteisesti kilpailuun. KKV kannattaa ehdotettua muutosta. Kuten edellä on todettu, asetuksen nojalla myönnetty tuki ei ole komission ennakkoarvioinnin kohteena. KKV pitääkin tärkeänä, että asetuksen piirissä olevien tukitoimenpiteiden kontrollia voidaan yleisesti lisätä laajentamalla niiden läpinäkyvyyttä komission ehdottamalla tavalla.

Valtioneuvoston kirjelmän mukaan ryhmäpoikkeusasetukseen ehdotetut muutokset koskien puhtaan ajoneuvon ja päästöttömän ajoneuvon määritelmiä eivät ole teknologianeutraaleja ja ovat ongelmallisia biopolttoaineiden kannalta. Valtioneuvoston kannan mukaan teknologianeutraalisuuteen tulee kiinnittää huomiota asian jatkovalmistelussa. Myös KKV on pitänyt tärkeänä, että ilmastopoliittiset tavoitteet tulisi saavuttaa toimivan kilpailun kannalta mahdollisimman neutraaleilla tavoilla, mihin näkökohtaan tulisi kiinnittää huomiota ilmastonsuojeluun tähtäävien säädösehdotusten vaikutusarvioinneissa.

Peter Karlsson
johtava asiantuntija

ALLEKIRJOITETTU KONEELLISESTI
ASIANHALLINTAJÄRJESTELMÄSSÄ